Elvira and the Party Monsters Pinball Restorasyon

Bu aleti uzun süre paketini bile açmadan eski evin deposunda bırakmıştım taşınma olayından dolayı. Şimdi yeni evin garajına geldi... Amacım ilk günkü gibi pırıl pırıl bir pinball haline getirmek.

Alet çok ağır olduğundan taşınma sırasında söktüğüm bacaklarını bile geri monte etmek saatlerimi aldı... Önce bir bacak...

Aleti satın aldığım yerde yaptığım ambalajı yavaş yavaş söküyorum...

Veee işte... Elvira and the Party Monsters!

Bu orjinal bir pinball... Ve neredeyse hurda halinde.

Bu konuyu bu cihazın restorasyonu için açtım. Projeyi canlı olarak yazacağım. Yani ortada biten bir şey yok. Zaman bulup yaptıkça bu yazıyı güncelleyeceğim...

Yıllardır sadece arcade "ustalarının" tekelinde olan arcade kartı tamirat konularına bir nebze ışık tutmuştum. Şimdi daha da "gizemli" ve ülkemizde daha da nadir olan pinball dünyasına yelken açıyorum.

Alınma Hikayesi

Evet o. Aslında hazır sen de konusunu açtın madem, bunu nasıl bulup aldığımı da anlatayım...

Siteden @axeseytan ile sık sık buluşuruz, çok güzel bit pazarı retro muhabbetimiz vardır. Bir gün @axeseytan, sahibinden'de bir silahlı kabin ilanı görüp bana gösterdi, almaya değer mi vs konularını konuşuyorduk. Sonra ben ilanın sahibinin diğer ilanlarına bakarken bunu gördüm.

Sonra satıcıya mesaj attım, hemen cevap geldi. Detaylı fotolarını istedim, elektronik aksamı, PF parçalarını içini dışının fotolarını.

Satıcı çok dürüst ve iyi bir insan, yıllarını atariciliğe vermiş birisi. Tüm aksamının yerli yerinde olduğunu görünce hiç pazarlık yapmadan 750 TL'ye anlaştık.

Pinball nasıl sökülür, taşınır konularını araştırıp, detaylı videolar izledikten sonra bir sabah benim

Citroen'in arka koltuklarını yatırdım erkenden atladım arabaya gittim Gemlik'e...

Satıcı konum atmıştı, elimle koymuş gibi buldum adresi. Sözleştiğimiz gibi aleti paketledim attım arabanın arkasına getirdim Ankara'ya

Bu sanırım Ocak ayında oldu. O zamandan beri taşınma işlerimden de ötürü paketiyle duruyordu eski evin deposunda...

İlk Hali

Neyse, ilk iş elimde ne olduğunu iyice anlamak için bir gözden geçirme/envanter çalışması yapmam gerektiğini anlıyorum. Nasılsa bütçem var diye yabancı bir pinball malzemesi satan siteye girip rastgele sipariş verecek değilim.

Önce göze ilk çarpan fiziksel arızaları tespit etmeye çalışacağım.

Pinball camiasında skorun tutulduğu ve elektronik aksamların içinde bulunduğu “ekran” tabir edeceğimiz alanın adı backbox, yani arka kutu. Backbox'ın durumu pek iç açıcı değil.

Satıcı arkadaş bunun uzun süre dışarıda yağmurda kaldığını söylemişti. Etkileri görülebiliyor. Ahşap tamamen mahvolmuş...

Hoparlör ızgarası tamamen paslanmış ve krom şeritlerin de durumu iyi değil. Düzeltilebilirse düzeltilmesi lazım. Bally logosu tamir edilebilir gibi duruyor.

Backbox'ın arkası da sudan nasibini almış...

Yan taraf ise tamamen parçalanmış...

İncelemeye devam ediyorum.

Bazı plastikler kırılmış. Ama çoğunluk sağlam. Plastik parlatıcı ile elden geçirilecek. Kırık olanlar ise ebay'den (veya belli başlı bir kaç pinball sitesinden) sipariş edilecek.

Bu plastik daha önceki bir tamiratta değiştirilmiş anlaşılan.

Sıfır “boogie men” ler sipariş edilecek. Bunlar iyice gevremiş artık.

ve sıfır lastik seti siparişi bir elzem. PF'deki tüm lastikler eskimiş ve kopmuş.

Mezar taşları yerinde, şükür

PF restorasyonu sırasında mylar kaplama sökülecek. Yer yer kabarmış...

devam edelim...

Şimdi de biraz metal aksamın durumuna bakalım... Plunger (türkçesi ne ki bunun?) paslı ama elden geçirebilir durumda...

Lockbar tabir edilen ana kasanın hemen önünde, oyuncu tarafında bulunan bir parç var. camı sökmek için onu yerinden çıkarmak lazım. çıkartınca alt tarafı ve onu yerinde tutan parçaların tamamen paslanmış olduğunu görüyorum...

lardo.com
ELVIRA
and the PARTY MONSTERS

Bunlar sıfır sipariş edilecek...

Toplar bile paslanmış. İlk parti siparişte yeni bir set top da sipariş edilecek belli oldu. Paslı ve çizik topları pinball sehpasından uzak tutun deniliyor zira bu toplar oyun alanının en büyük düşmanı. Topların oyun alanına en az sürtünme uygulaması hem oyunun daha zevkli olmasına hem de oyun alanının üzerindeki cila ve desenin daha uzun ömürlü kalmasına sebebp oluyormuş...

Şimdi de oyun alanını kaldıralım. Bakalım ne durumdaymış diyorum...

ve her ne kadar oyun alanının altının kalabalık olacağını okuduklarımdan bilsem de gerçek hayatta görünce bir an nefesim kesiliyor. “ha…tiiiir” kelimeleri dökülüyor dudaklarımdan.

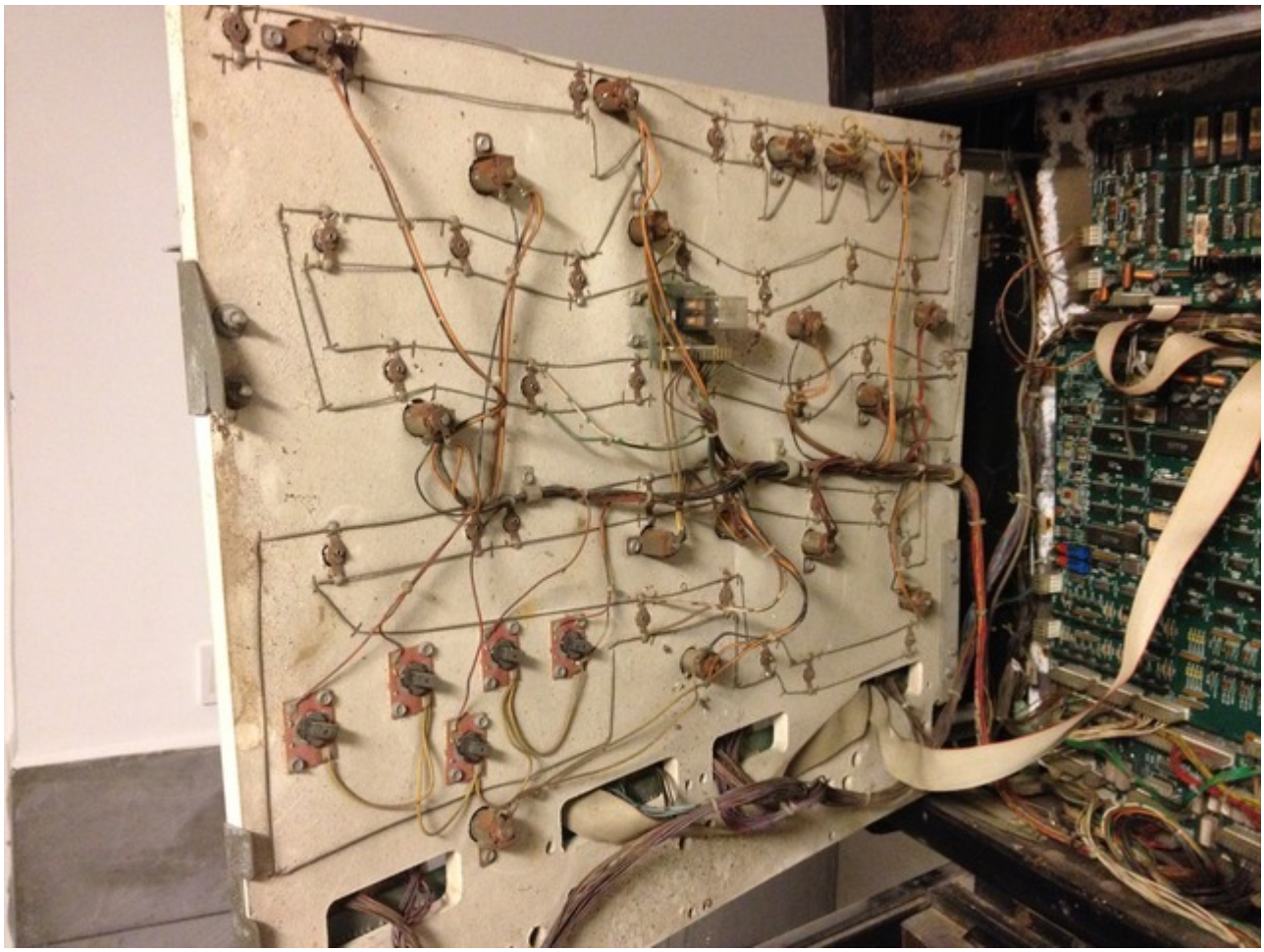
Tüm bu kablolar, vidalar ve bunların bağlı olduğu lamba, solenoid vs tüm herşey etiketlenecek ve sökülecek!!! Tam bir çin işkencesi ancak bu aleti tam anlamıyla faal hale getirmek için gerekli bir çalışma. Ayrıca tüm elektromekanik parçalar sağlam bile olsa oyun alanı tahtasının restorasyonu için tüm bu parçaların sökülmesi zaten şart…

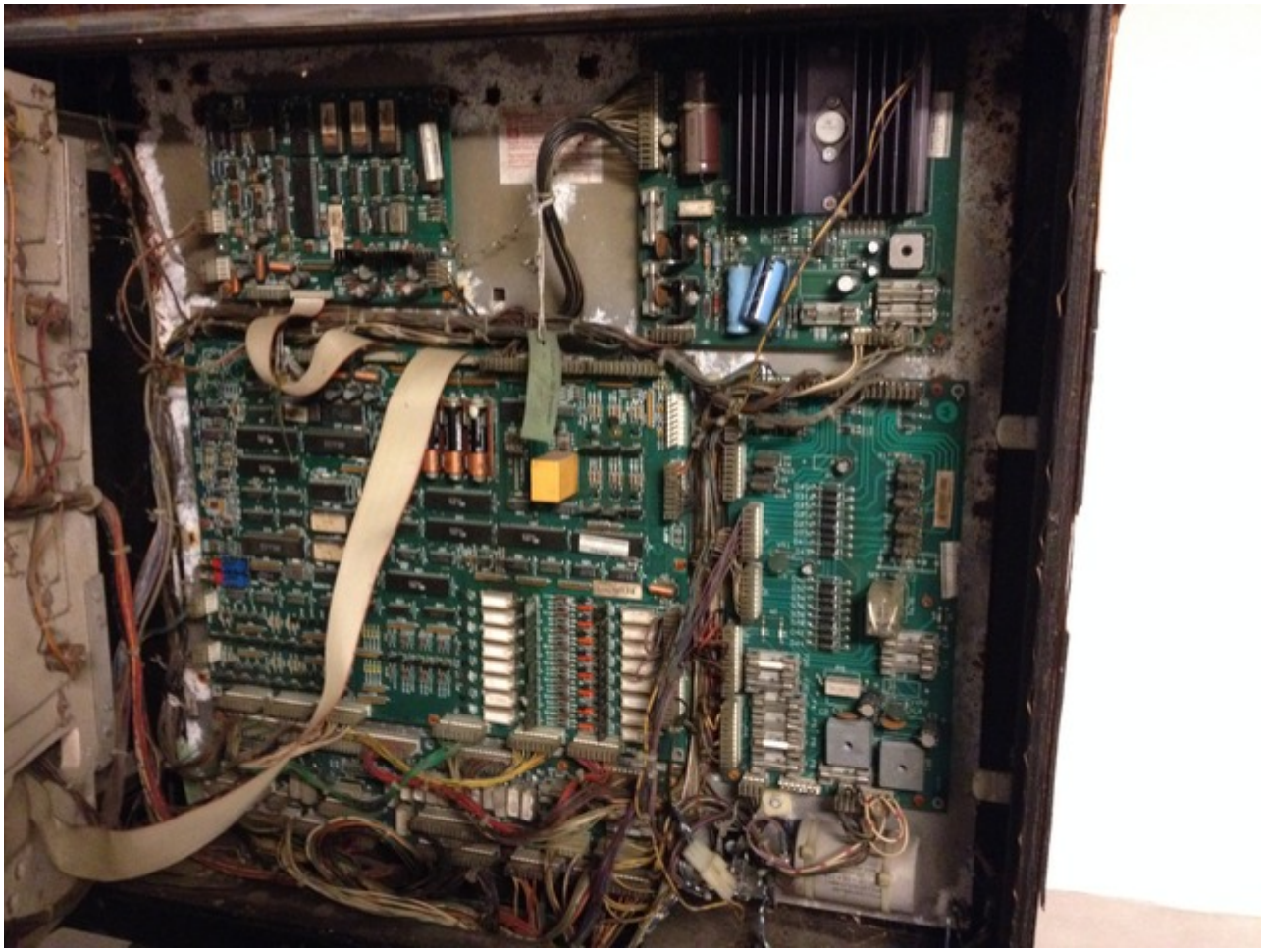
Neyse, şoku atlattıktan sonra fiziksel inceleme devam ediyor. Tüm metal aksam pas tutmuş ancak solenoidlerin durumu fena görünmüyor. Yine de aleti elektronik olarak çalıştırıp solenoid testlerini yapmadan neyin sağlam neyin arızalı olduğu belli olmayacak...

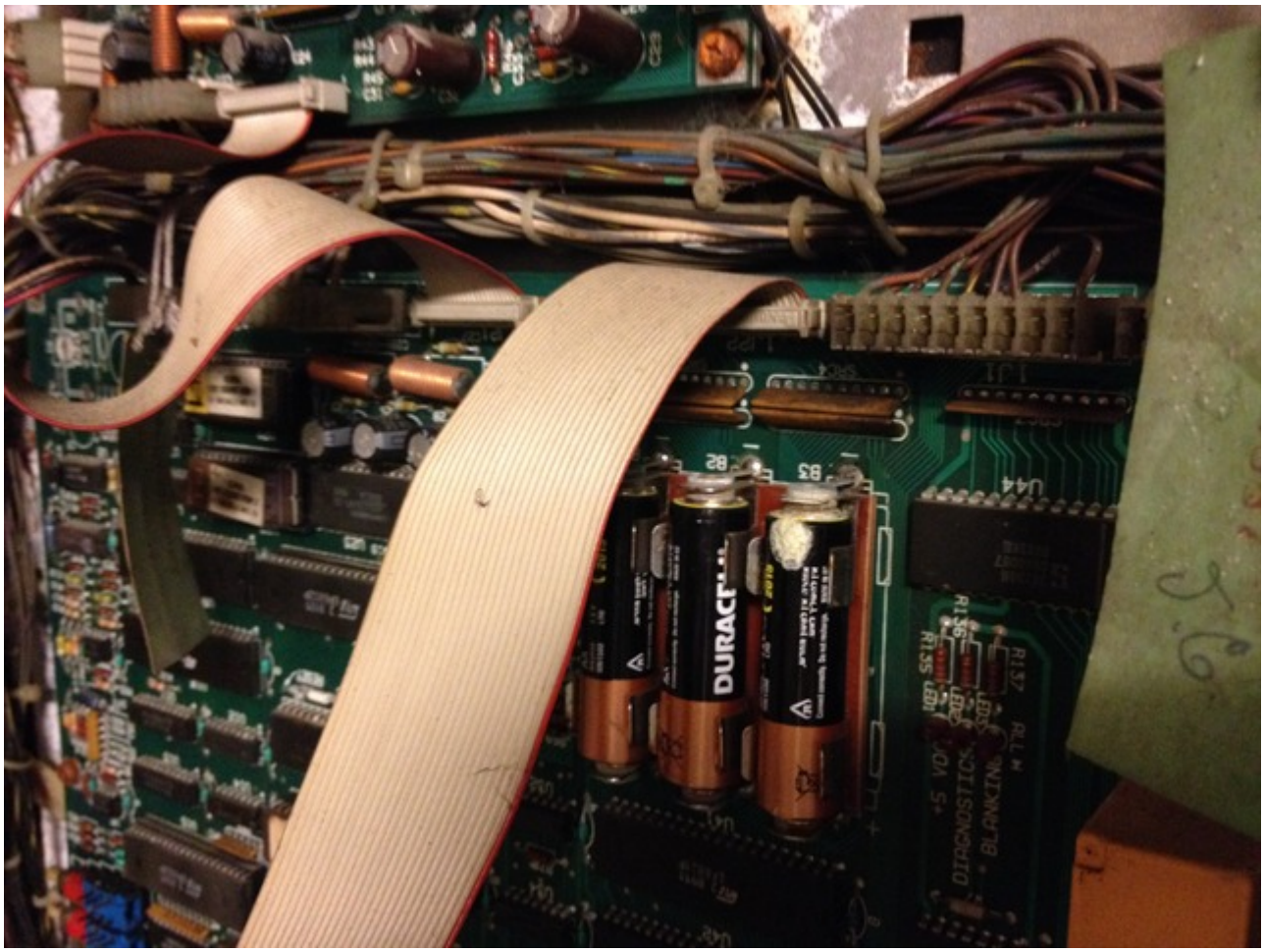
İncelemelere devam ediyoruz... Backbox'ın içindeki elektronik aksama erişebilmek için önündeki lambaların ve LCD göstergelerin monte edildiği ara paneli (insert board) açıyorum...

Ve karşımızda Williams System 11B elektronik kartları

Kabloların çokluğu, pas ve pisliğin verdiği şoku atlattıktan sonra göze çarpan arızları incelemeye başlıyorum. Örneğin piller akmış ve umarım arkasındaki devre kartındaki yolları mahvetmeye fırsat bulmamıştır.

Devre kartlarının monte edildiği metal plakada aşırı pas var. Ancak temizlenip boyanınca iş görür gibi...

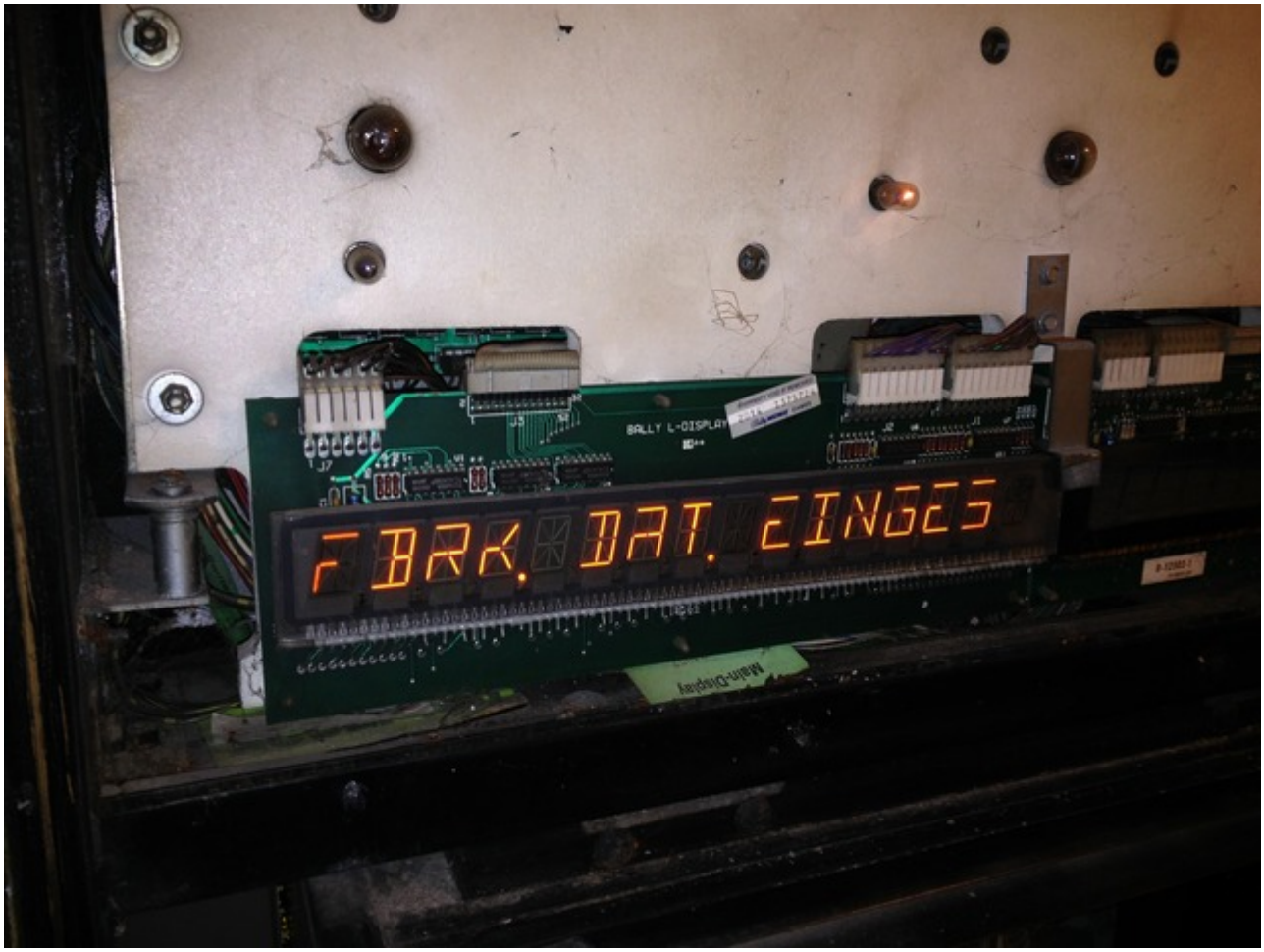

Pinball'u incelerken ana kasanın içindeki parçalar ve elektrik prizinden bunun 110V değil 220V ile çalıştığını anlıyorum...

Dur bakalım fişe takınca neyle karşılacağız??? Gerçi satıcı arkadaştan fişe takıp fotoğraf çekmesini söylemiştim. Elektronik parçaların kısmen de olsa bir yaşam kıvılcımı gösterdiğini biliyordum satınalmadan önce...

Neyse, fişe takıyorum... Mortal kombat arcade oyunlarından tanıdık bir “BONG” sesi karşılıyor beni, bu iyiye alamet Ve sol göstergede bir yazı beliriyor...

Pek anlamlı değil... Kapıyı, kabloları biraz oynatınca yazı biraz daha düzeliyor. Konnektörlerde problem olduğu aşikar...

Bu mesajdan sonra da şöyle bir mesaj beliriyor...

Hmm sanki almanca gibi. Aletin neden 220V ile çalıştığını anlar gibiyim. Araştırınca anlıyorum. Williams, zamanında avrupa (özellikle almanya) için 220V'luk pinball'lar yapmış ve mesajları almanca olan yazılım yüklemiş.

Bu mesajları internetten arattığımda “Fabrika ayarlarının yüklendiği” ve “ayar yapılması gerektiği” mesajları olduğunu öğreniyorum. Ayarların tutulduğu RAM'i besleyen piller bitince bu mesajları verirmiş.

Yani önce şu pil sorununu halletmem lazım. Tabii ayar/test yapabilmek için de ayar düğmelerinin çalışır durumda olması lazım ki jeton kapısının içindeki paneldeki ayar düğmelerinin de durumu bu.

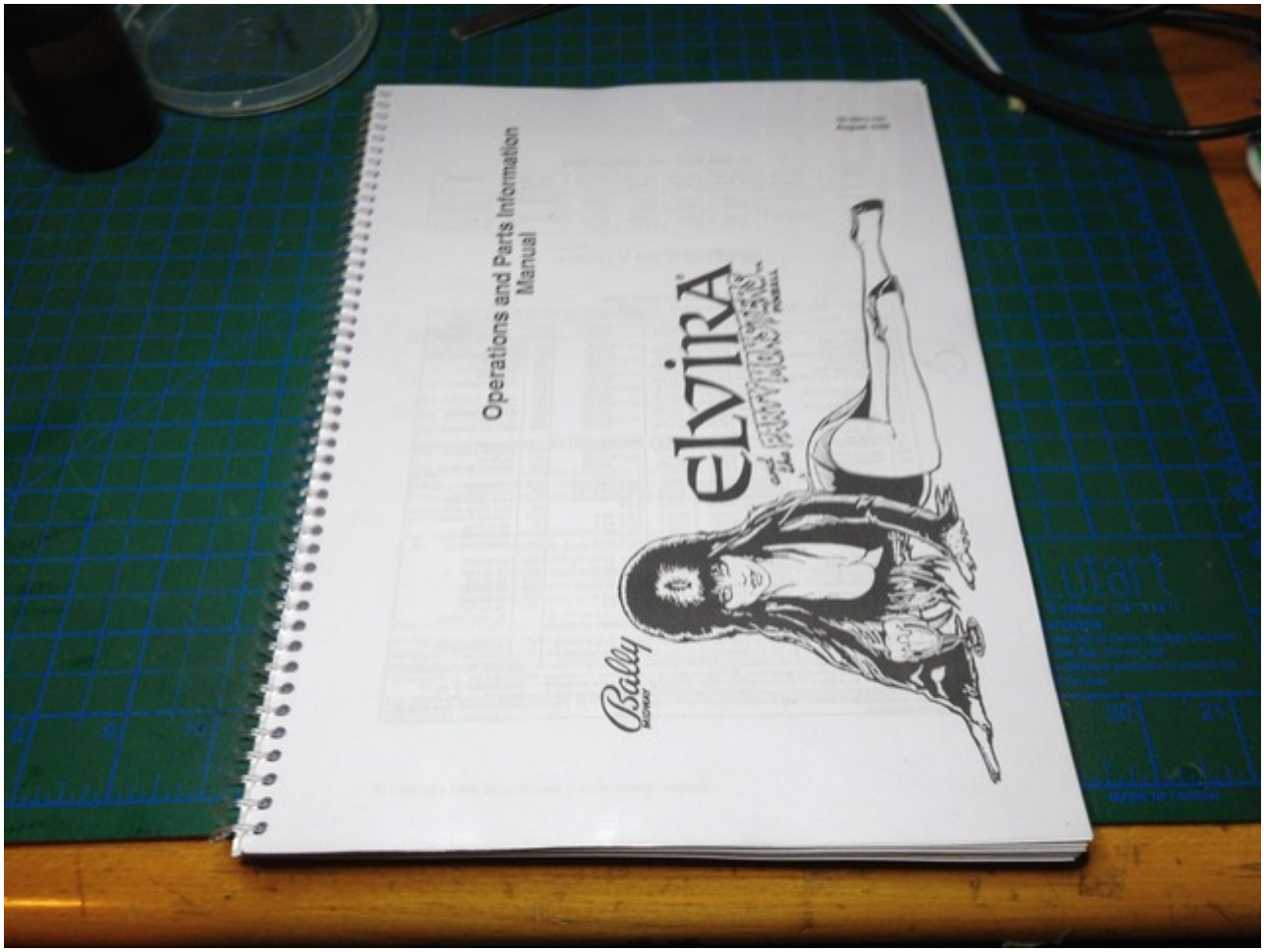

Restorasyon

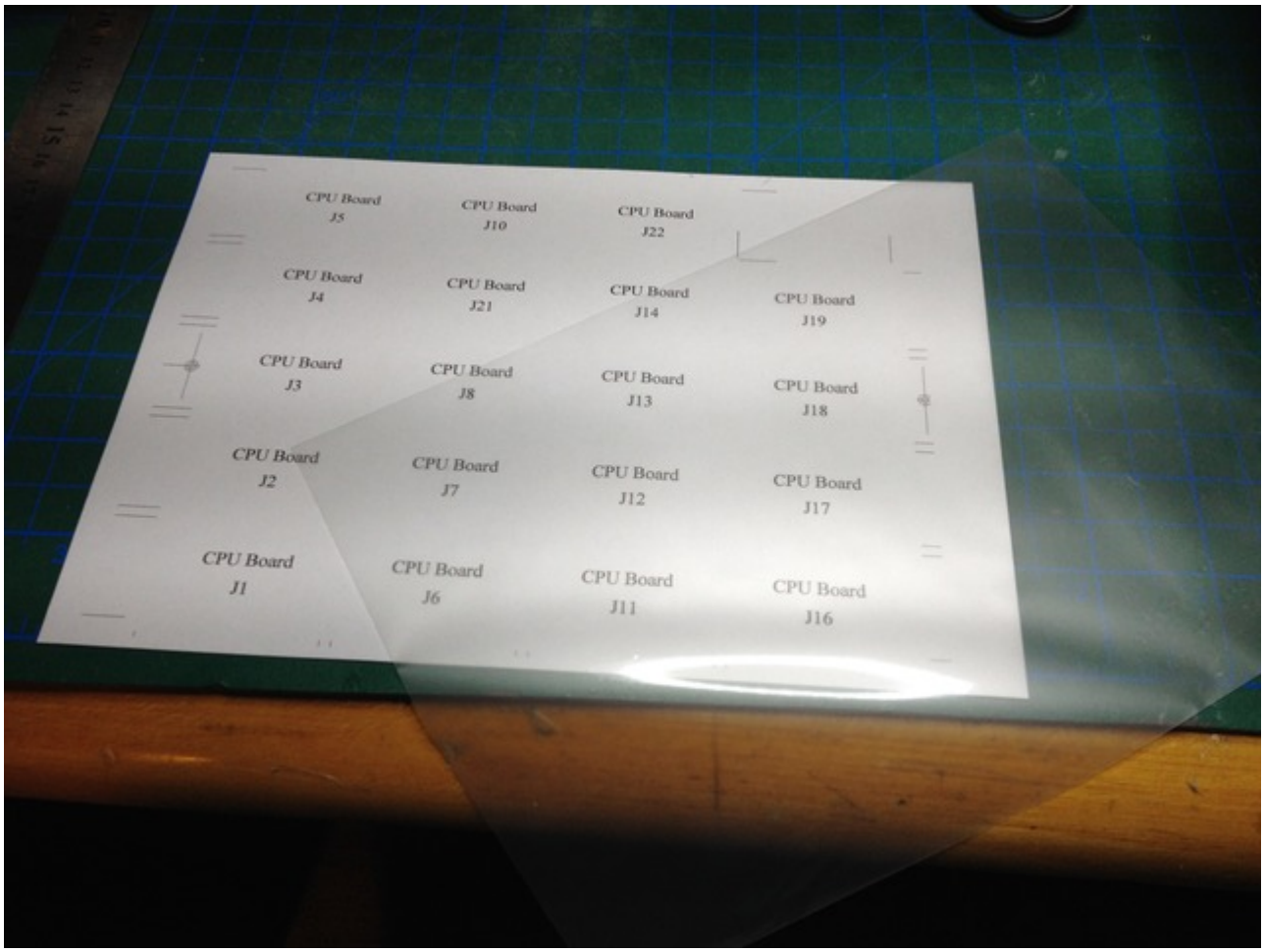
Neyse diyorum ve aleti fişten söküyorum. Sol gösterge paneli çalışıyor gibi. Sağ taraftakinde hiç mesaj görmedim. Hayat yok gibi. Bu durumda önce en iyi bildiğim şey olan elektronik kartların elden geçirilmesi operasyonuna başlıyorum...

Elektronik devre kartlarını apar topar söksem gerideki konnektörlerin nereye bağlanacağını bulamam diye düşünüyorum. Sonuçta pinball ustası değilim. Eğer ilk defa karşılaştığımız bir yol varsa arkamızdan ekmek kırıntıları bırakarak ilerlemek en mantıklı yol değil mi?

Bu yüzden ben de kendime göre ekmek kırıntılarımı hazırlıyorum. İşe önce Elvira'nın operasyon ve servis kitapçığını bastırıp ciltleterek (proje boyunca elimden düşürmeyeceğim için sağlama aldım ciltlettim) elimin altına alıyorum...

Sonra devre kartlarının konnektör isimlerini kitapçıktan kontrol ederek etiket haline getiriyorum ve basıyorum. Bu şekilde hangi kablo hangi devre kartının hangi konnektörüne bağlı karıştırmayacağım.

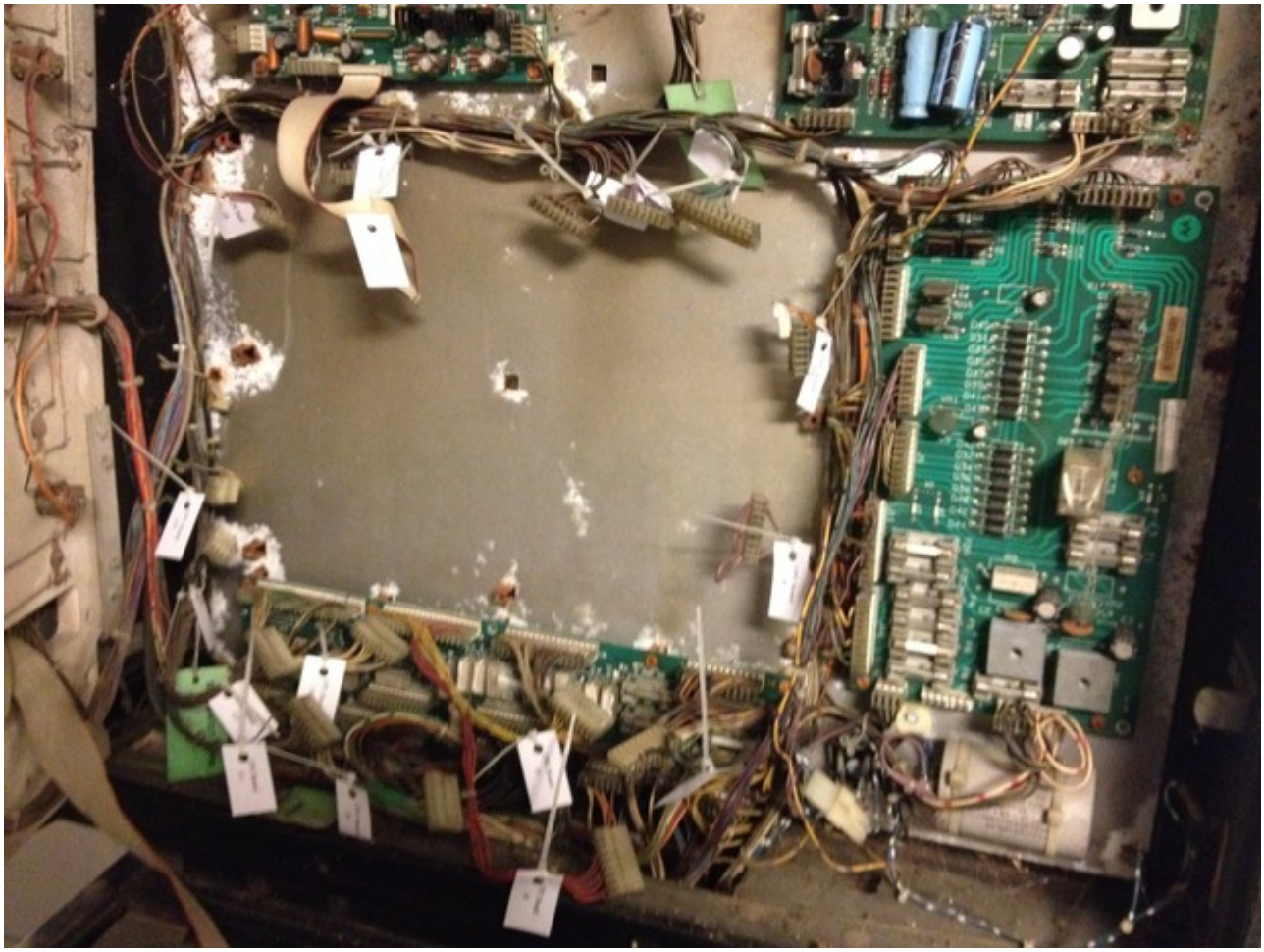
Etiketler kalıcı, ömürlük olsun diye de laminasyon yapıyorum...

Küçük küçük kesip bağlayacağım yerlerine de deliklerini açtıktan sonra....

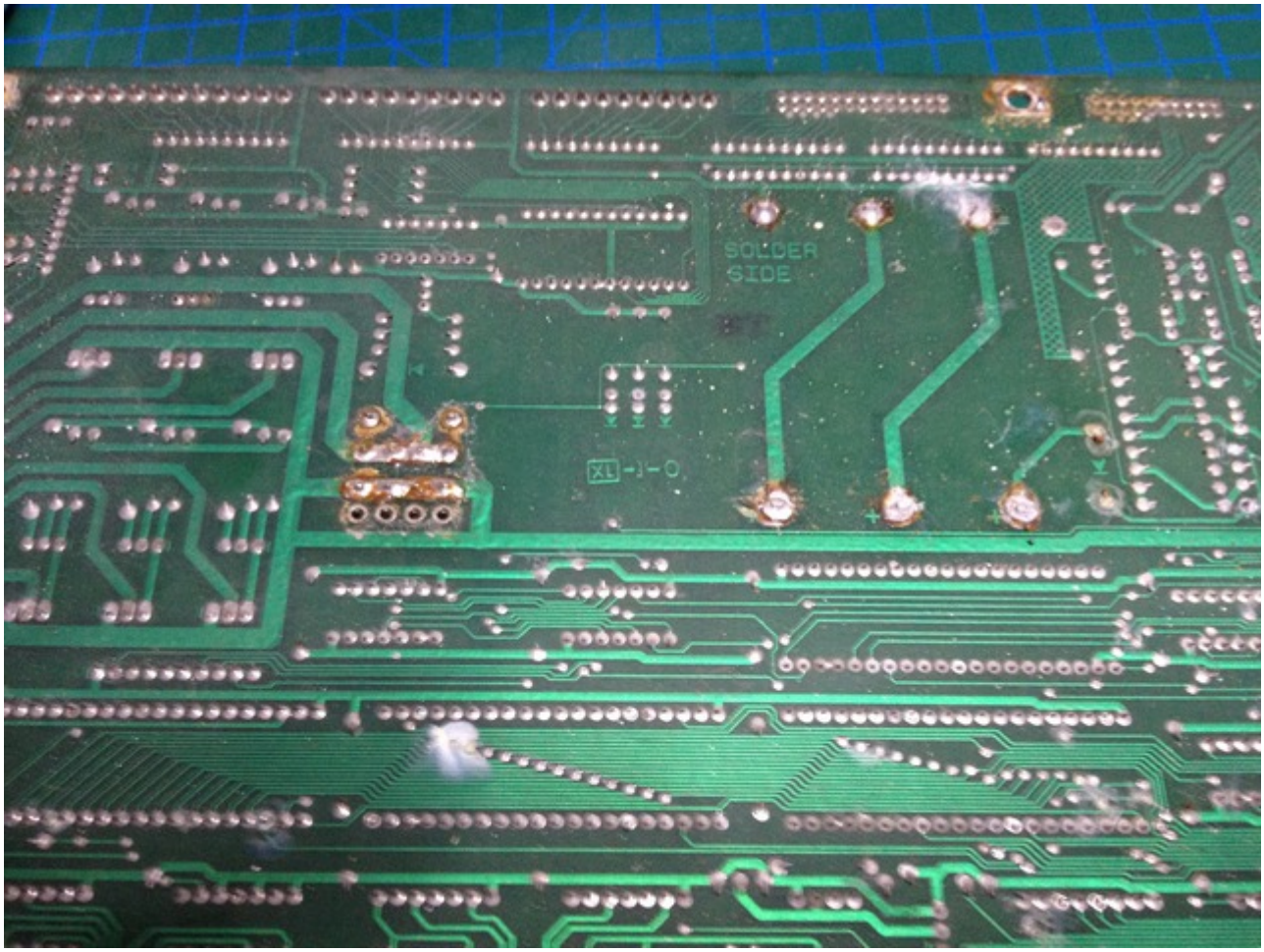
Sökeceğim ilk kart olan ana işlemci kartının kablolarını sökmeden önce etiketliyorum ve kartı yerinden söküyorum...

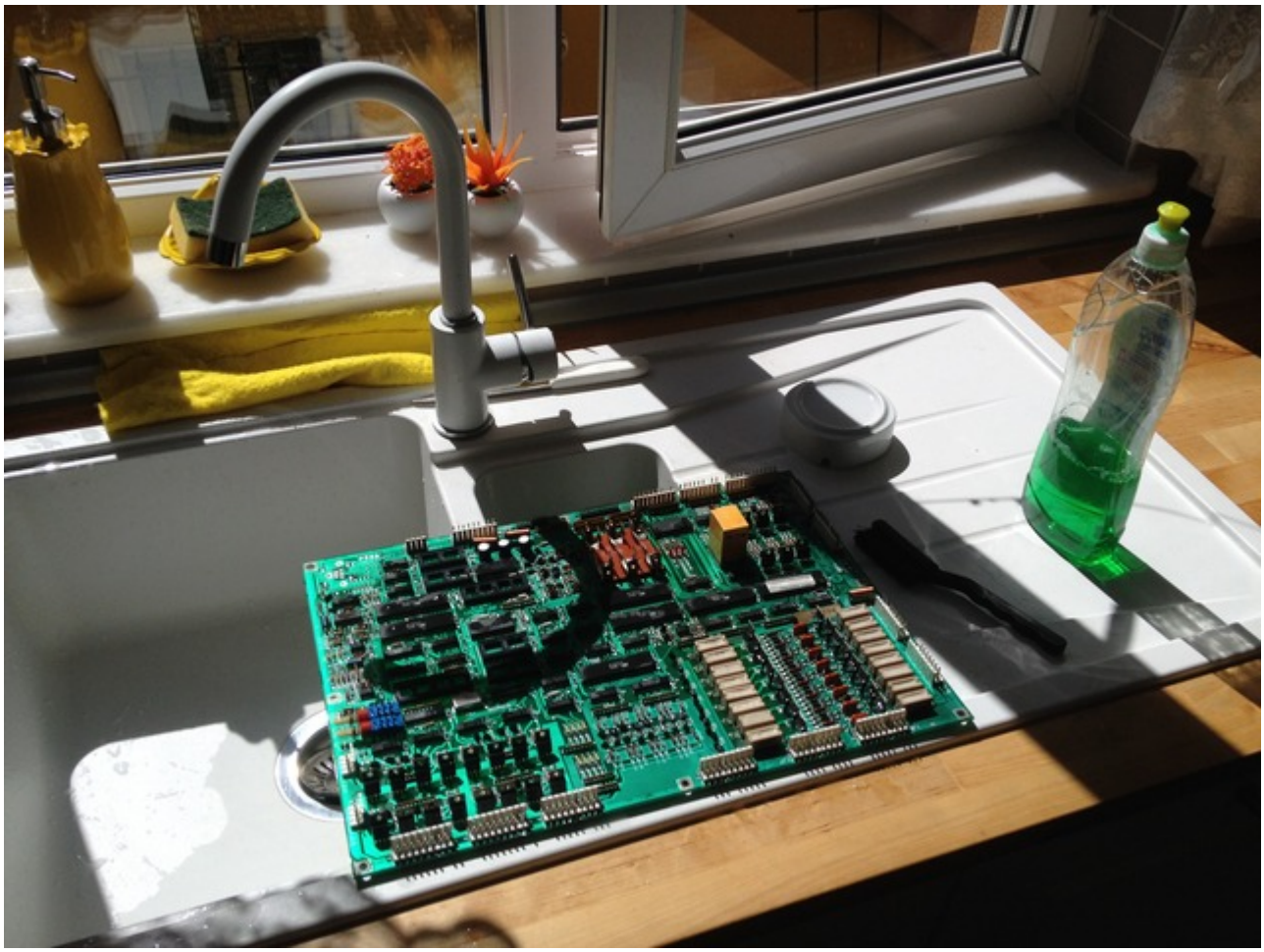
Kartı sonunda masanın üzerine alabildim.

Devre kartı malum pis ve yer yer korozyonlar oluşmaya başlamış...

Elbette ki bir klasik; Banyo

Ve fırında kurutma operasyonu

Yıkanıp temizlendikten sonra nihayet ana kart masamın üzerinde.

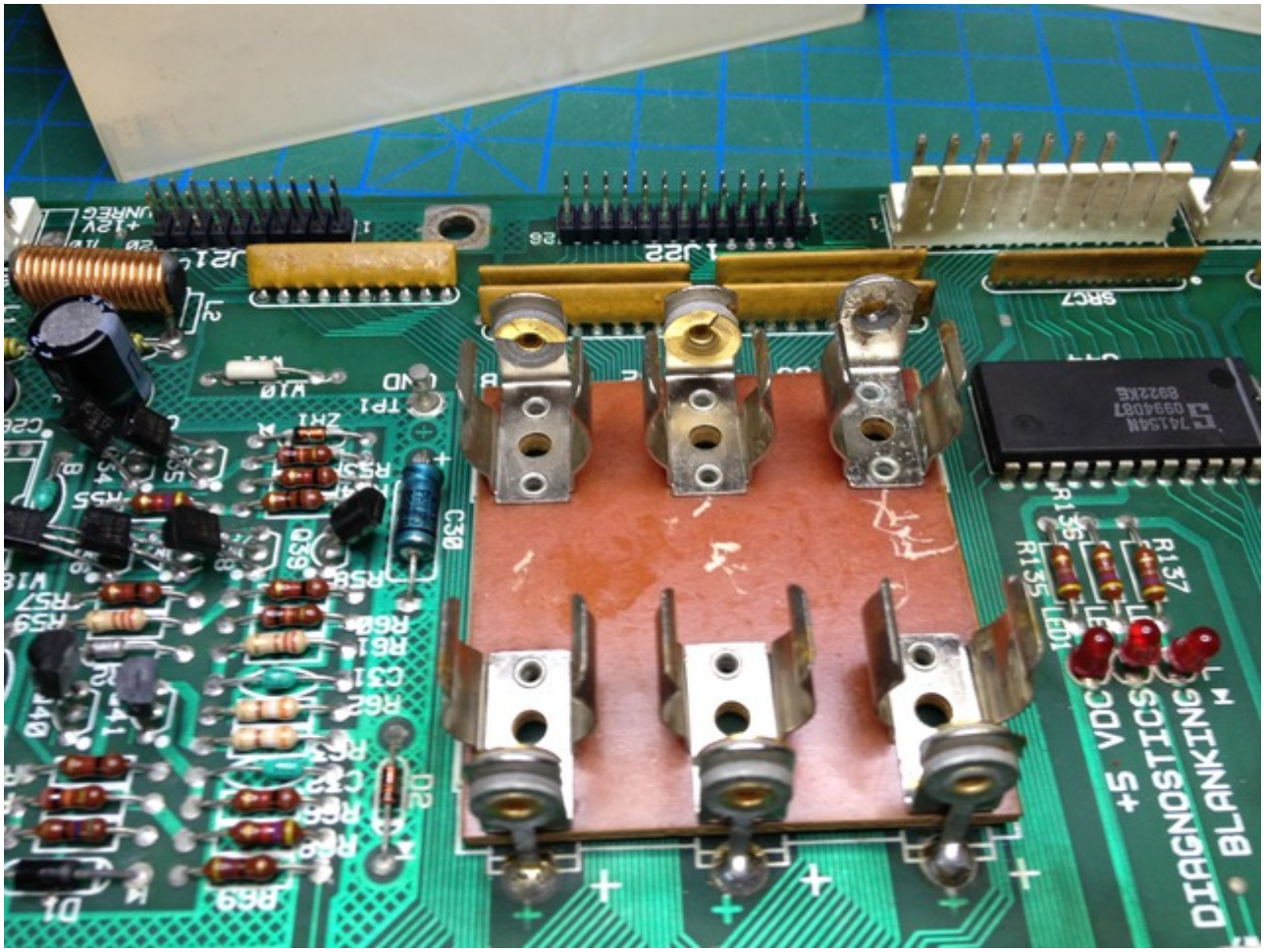
System 11 pinball hakkında internette çok detaylı kaynaklar mevcut. Bunların başında pinwiki geliyor ki burada sadece Williams sistemleri için değil daha bir çok sistem hakkında teknik bilgi bulmak mümkün;

http://www.pinwiki.com/wiki/index.php?title=Williams_System_9_-_11

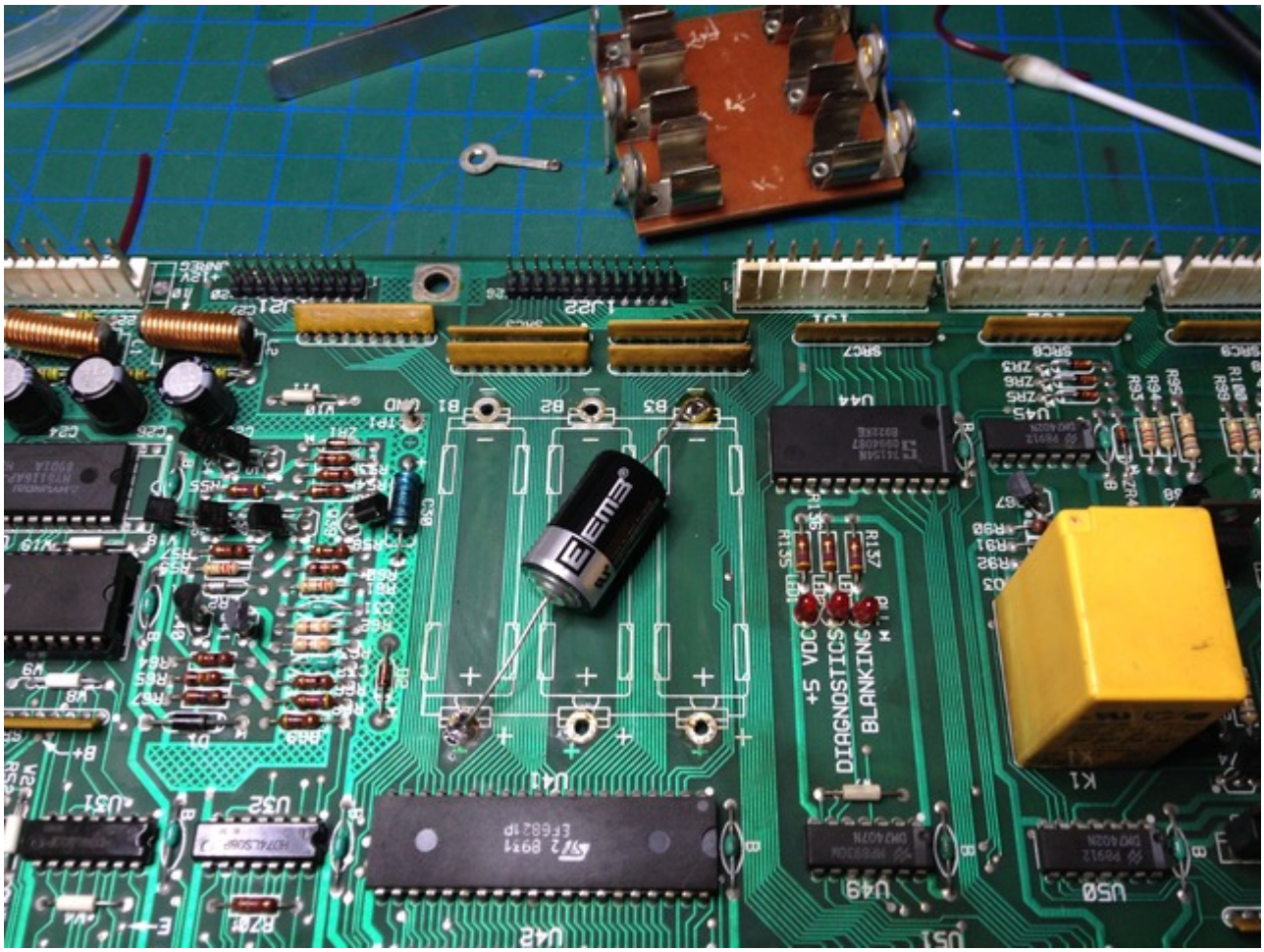
Burayı da okuduktan sonra tavsiye edilen bakım prosedürlerini uygulamaya başlıyorum.

Yer yer kontak spreyi ile paslı korozyonlu yerlerin üzerinden geçiyorum. Tüm konnektör lehimlerini tazeliyorum, soketli entegrelerin paslı bacaklarını temizliyorum v.s.

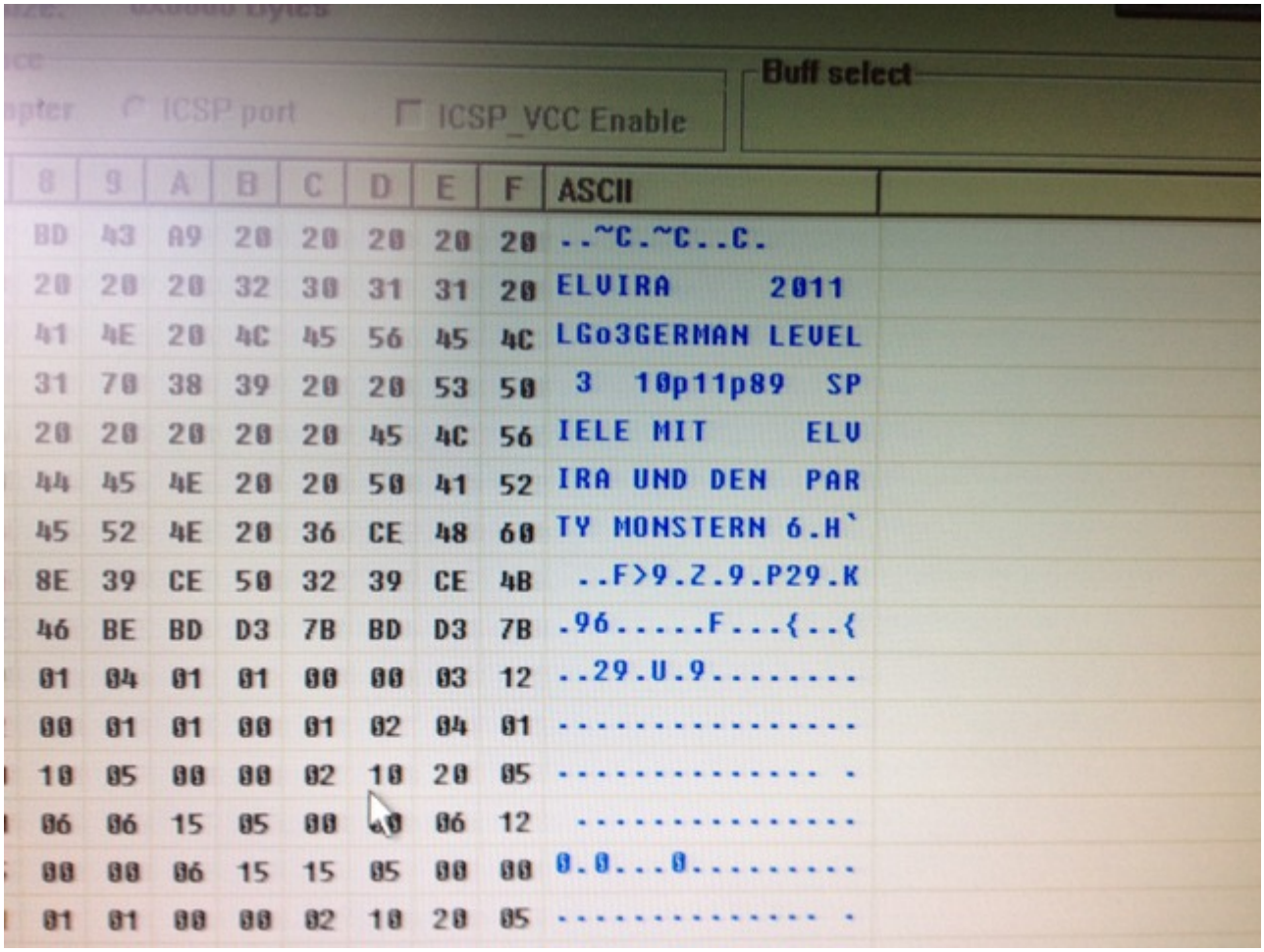
En önemlisi Williams için bir utanç kaynağı olarak nitelendirilen bu rezil pil yatağından (ki korozyondan kontak yerleri yok olmuş) kurtulup ...

Yerine Capcom CPS2 sistemlerinin bataryalarını yenilemek için aldığım 3.6V'luk lityum pillerden takıyorum (Dikkatli gözle TNT amusement videosundaki restore edilmiş Elvira'da da aynı tekniğin uygulandığını görecektir)

Elim değmişken Almanca texleri içeren U26 ve U27 kodlu epromları da ingilizce versiyonlarına döndürmeye karar veriyorum. Bu EPROM'lar 27C256... Yeniden yazmadan önce içine şöyle bir göz atıp yedekliyorum...

ve yerine IPDB'den (Internet Pinball Database) indirdiğim ingilizce (USA) romları basıyorum... IPDB: http://www.ipdb.org/machine.cgi?id=782

ICSP port
ICSP_VCC Enable
Buff select
9 A B C D E F ASCII
44 44 20 20 20 20 20 ..~C.~D#.DD
20 20 32 30 31 31 20 ELVIRA 2011
54 49 43 20 4C 45 56 LAo4DOMESTIC LEV
70 38 39 20 20 20 50 EL 410p13p89 P
20 20 20 20 45 4C 56 ARTY WITH ELV
48 45 20 20 50 41 52 IRA AND THE PAR
52 53 20 36 CE 48 CB TY MONSTERS 6.H.
39 CE 59 EF 39 CE 51 ..F.9.N.9.Y.9.Q
29 BD D3 7B BD D3 7B .96.....G)..{..{
04 01 01 00 00 03 12 ..29.U.9.....
01 01 00 01 02 04 01 .....
05 00 00 02 10 20 05 .....
06 15 05 00 00 06 12 .....

Eee sonuç???

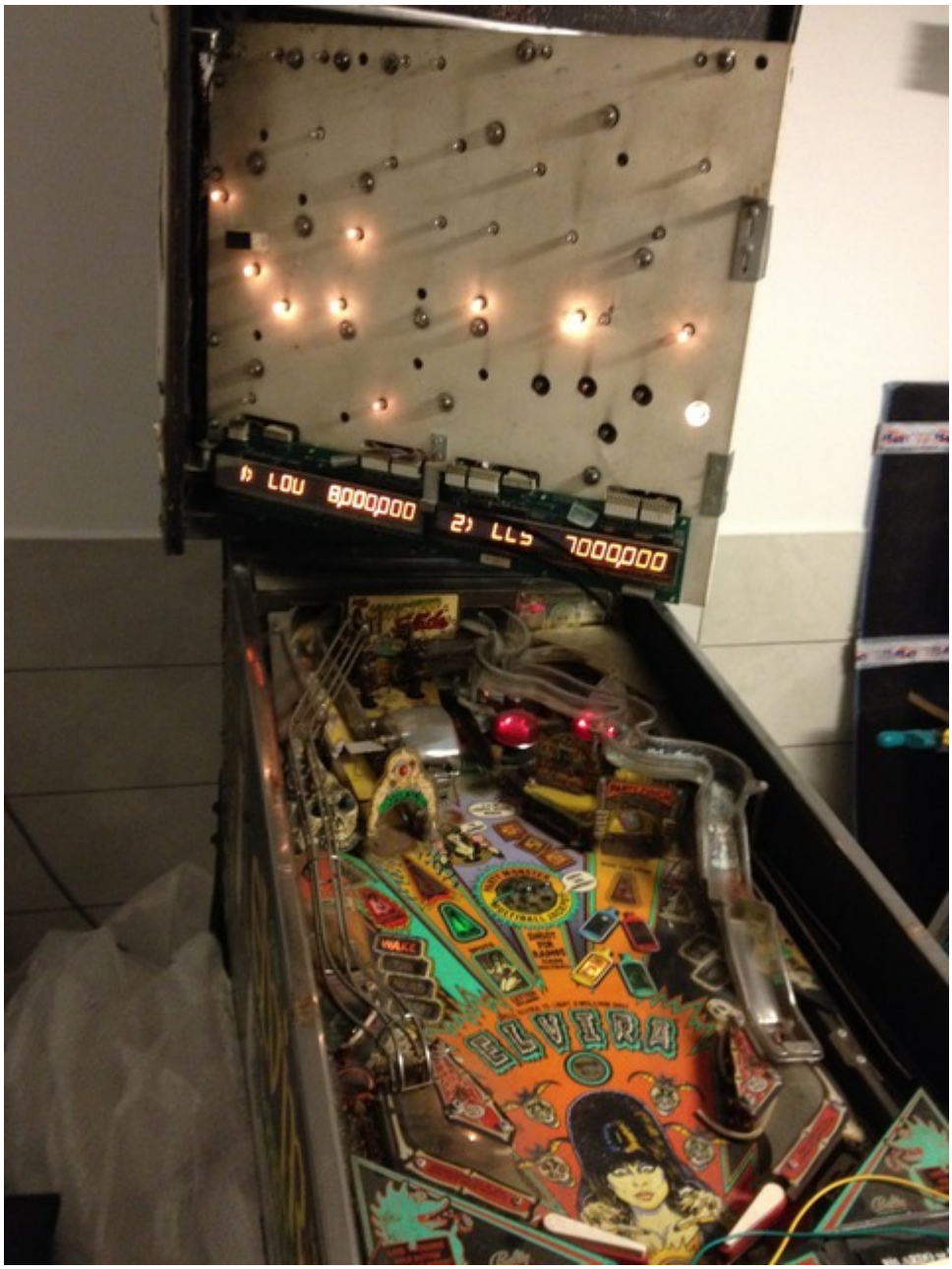
Etiketleri takip ederek ana kartı backbox'a geri yerleştiriyorum ve fişi takıyorum.

Heyecanla sonucu beklerken (ki buraları kaçırdım fotolayamadım) yine fabrika ayarları mesajı (bu sefer) ve ayar gerektiğine dair olan mesajları görüyorum ama sonra start butonuna basınca.

Bir gürültü bir patırtı bir temaşa.

CREDITS 0

HIGHEST
ELVIRA

Oyun çalışıyor!!! Üstelik ölü olduğunu sandığım sağ LCD gösterge de çatır çatır çalışıyor (100 dolar'dan yırttık)

Jeton kapısını aralayıp bir iki jeton sinyali gönderiyorum ve müthiş müziklerle oyun başlamaya çalışıyor en azından kısmen çalışan mekanik kısımlar topu plunger'a yerleştirmeye çalışıyor. Biraz yardımla yerleşen topu savuruyorum...

Bu haliyle bir çok ışık çalışmıyor sağ flipper ölü sol flipper güçsüz de olsa çalışıyor. İçerde kızım ve arkadaşı arcade oynarken gelen seslere ve ışık gösterisine garaja giriyorlar. Elle top atıp ilk pinball tecrübelerini yaşıyorlar. Acayip etkilendiler (aslında ben de). Bu hurdaya bile hayran kaldılar, “ne zaman bitecek” “ne zaman içeri alacaksın baba” soruları restorasyon için bana ekstra motivasyon sağlıyor

Işıkları kapatıp son bir kaç poz daha çekip bu günlük çalışmayı bitiriyorum...

Haftasonunun son günü, hava Ankara'da 30+ dereceyi gördü

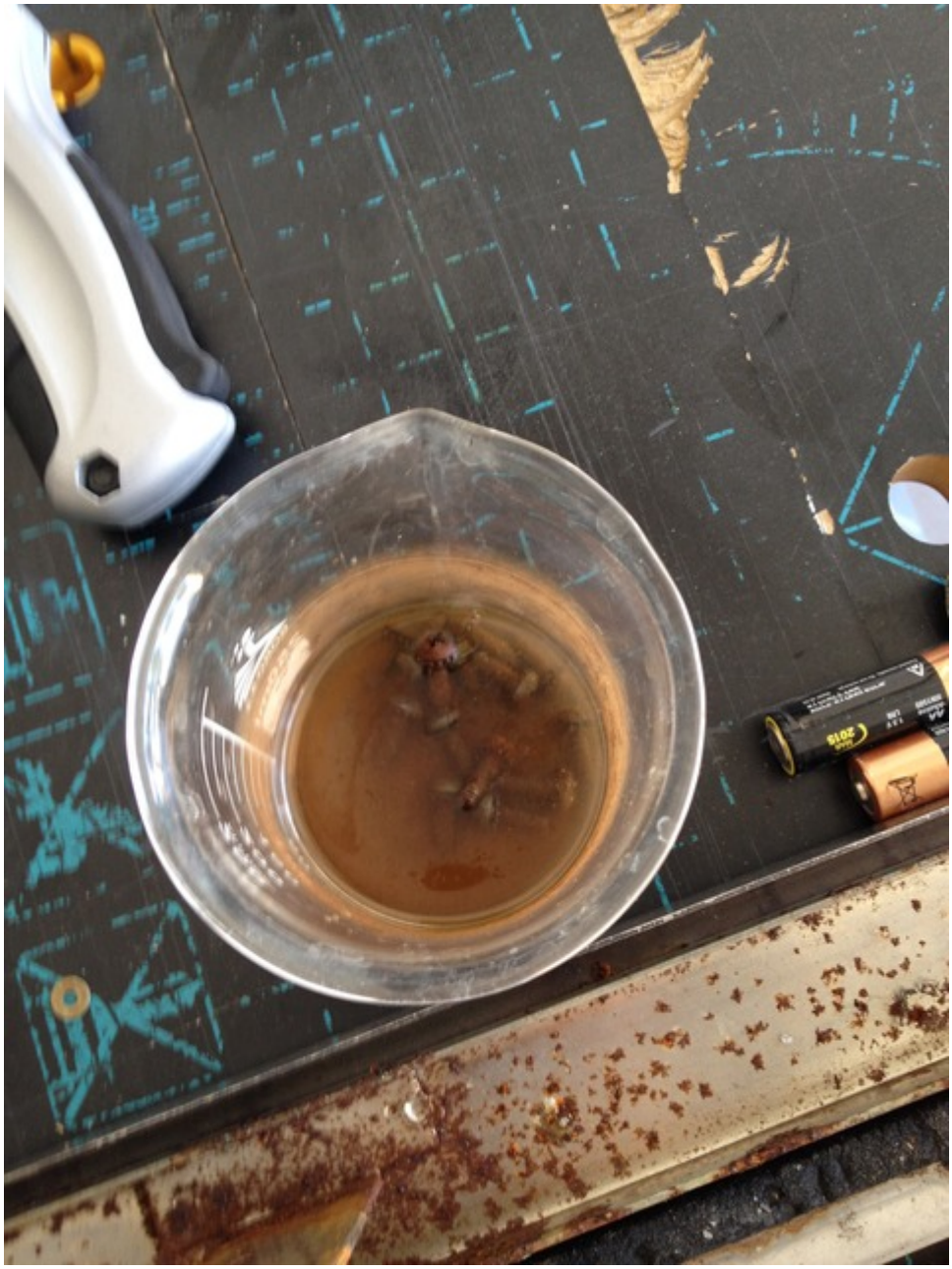
Elvira garajda beni bekler dedim ve kolları sıvadım gün içerisindeki diğer işleri hallettikten sonra

Malum backbox'ın durumu vahim. İlk hedef olarak backbox'ı boşaltma işine giriştim. Bunun için önce tüm devre kartlarını sökmeye başladım. Kızım bu işe biraz bozuldu zira hurda bile olsa Elivra'nın uzun bir süre çalışmayacağını öğrendiğinde çok üzüldü. Pinball yakından öyle ilgi çekici geldi ki ona, ışıklı oyun alanı ve süslemeli plastikler, rampalar, mağaralar vs sanki oynadığı miniş/pony setleri gibi küçük ilginç bir dünya gördü onların içinde sanırım

Neyse, kızımı ikna ettikten sonra, paslanmış vidaları tek tek sökmeye başladım. Bunun için önce vidaların üzerine biraz kontak spreyi sıktım.

Sonra kabloları etiketlerken geçen zamanda vidalar biraz gevşedi. Bunları tek tek söküp sirkeye bıraktım. Ben bu iş için marketlerde “Temizlik sirkesi” diye satılan şeffaf kokusu daha az keskin ve metal malzemede renk bırakmayan sirkeden kullanıyorum...

Bu sirkenin rengi değil sirkede hemen çözülmeye başlayan pasın rengi. Ara ara cam kavanozu sallayınca paslar daha kolay dökülüyor. Nihayi sonuç için 1 gün bekletmek daha iyi sonuç veriyor...

Tüm kablolar etiketlendi ve tüm devre kartları söküldü nihayet. Backbox biraz tenhalaştı...

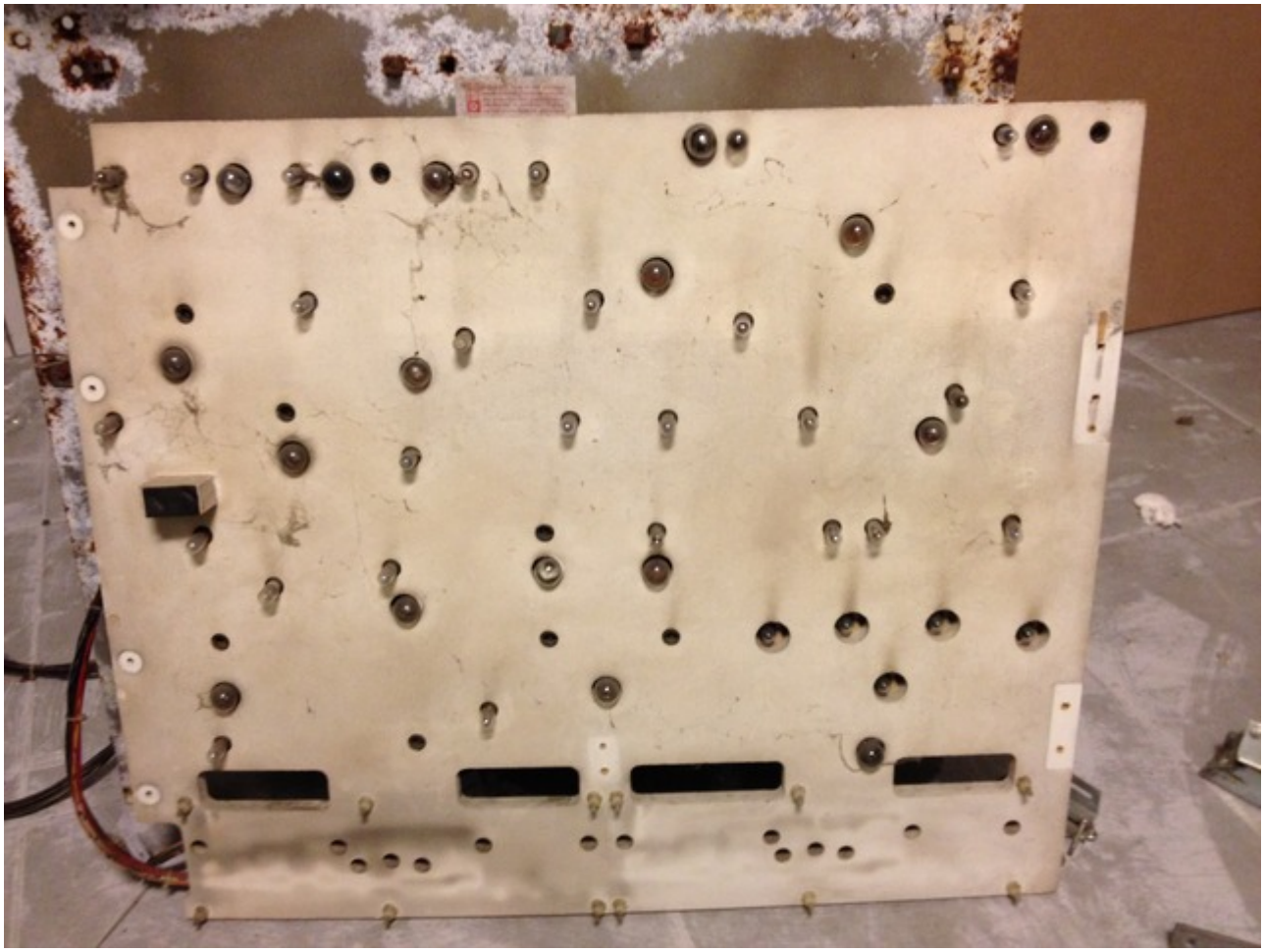
Devre kartlarının monte edildiği metal plaka ortaya çıktı. Pastan oldukça nasibini almış zavallı...

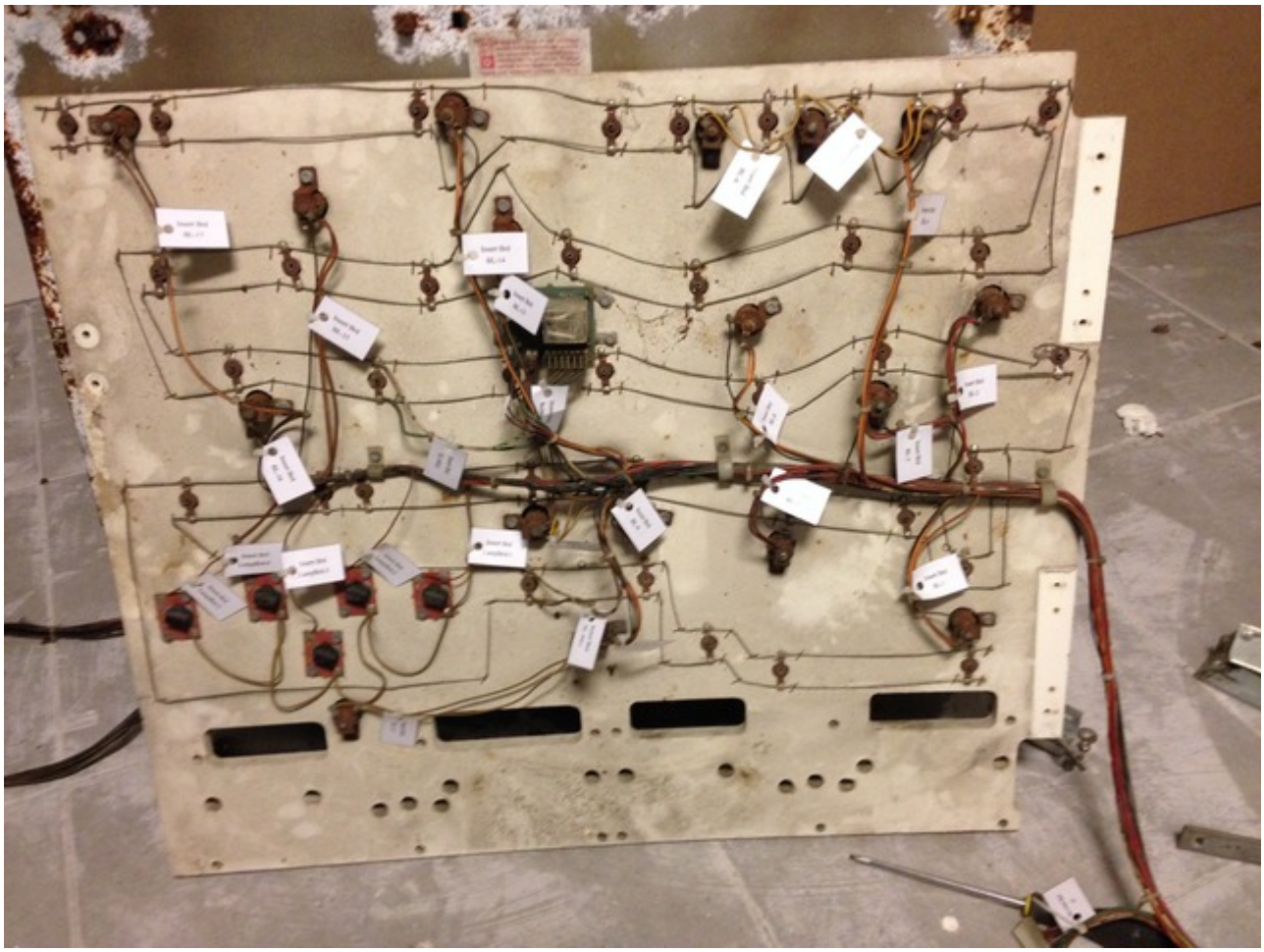
Ve backbox'ın arka tahtası. Bunu kurtarmanın herhangi bir yolu yok. Tamamen çöp olmuş...

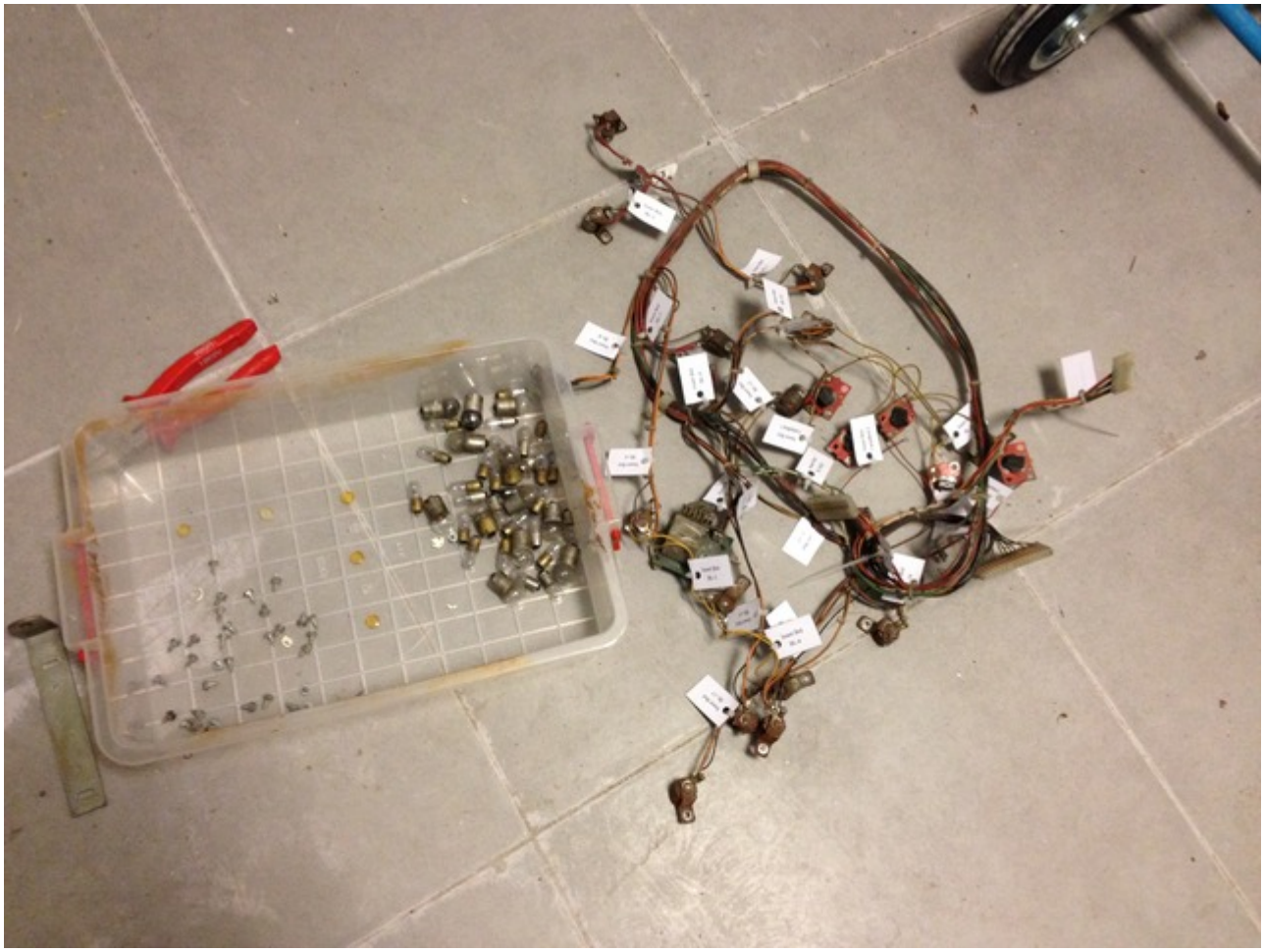
Devre kartlarından sonra sıra üzerinde lambaların ve gösterge panellerinin bulunduğu “Insert Board” a geldi. Bunun da backbox'da tutan menteşelerini söküp yere aldım. Bu ahşap pano'nun üzerinde 37 adet küçük lamba, 17 adet büyük lamba, 5 adet ayrı bir türde lamba (sanırım bunların ışığı azalıp çoğalarak kıpraşıyor) ve bir de röle kartı var.

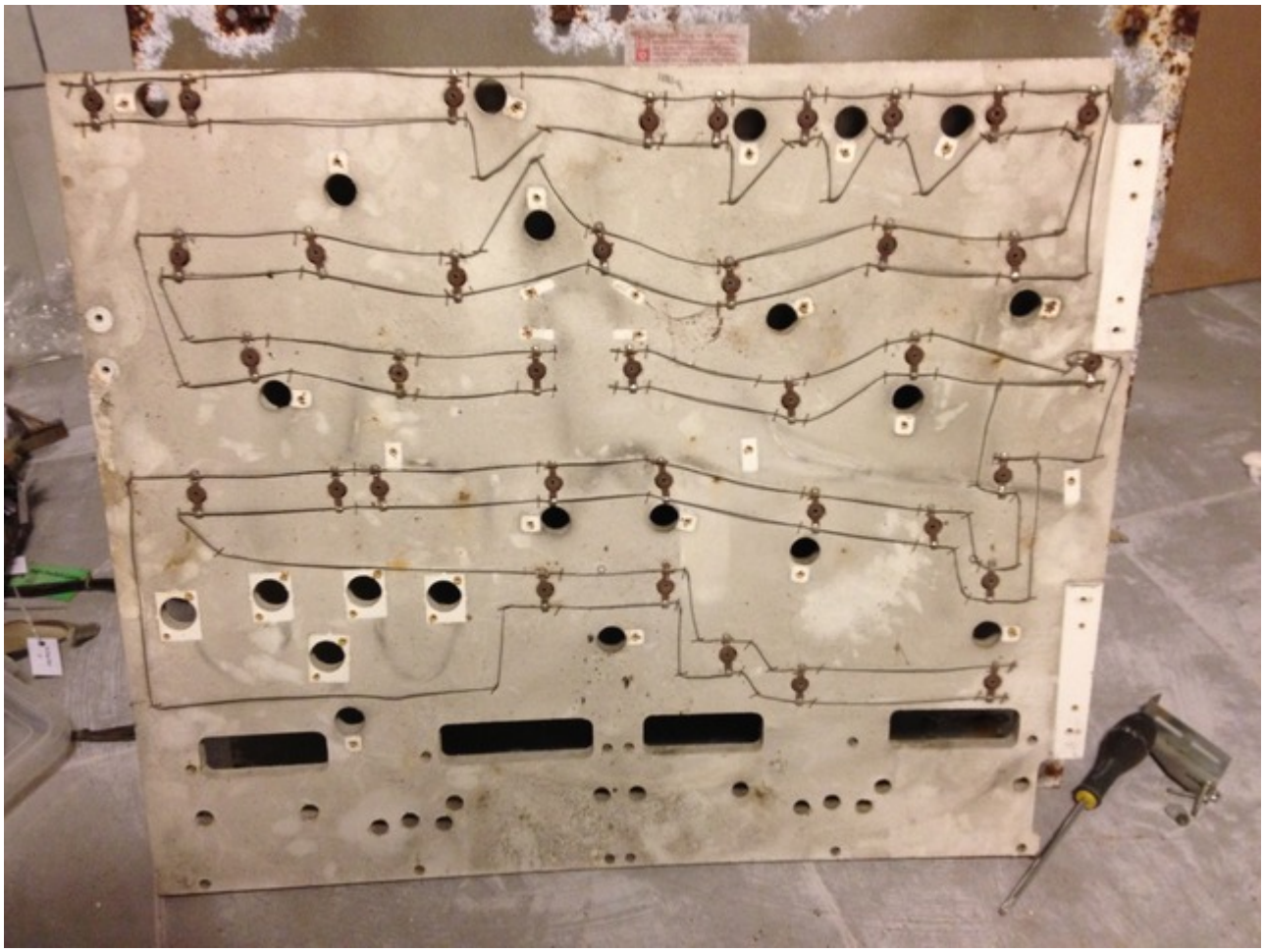
Hepsini etiketledim ve yerlerini çektiğim fotoğraflar üzerinde üzerinde numaralandırdım.

Tüm kabloların etiketlenmesi bitince kabloları ve ampulleri söktüm.

Sadece iki matris hat üzerinde bulunan küçük lambaların soketlerini bıraktım ki hepsi paslı yeniden kullanmayacağım. Ama yerlerinde bıraktım ki yeni pano yaparken eskisini çablon olarak kullanıp şu matris kablolamanın aynısı yapacağım...

Insert board'a dair tüm metal aksam ve vidaları kataloglayıp paketledim.

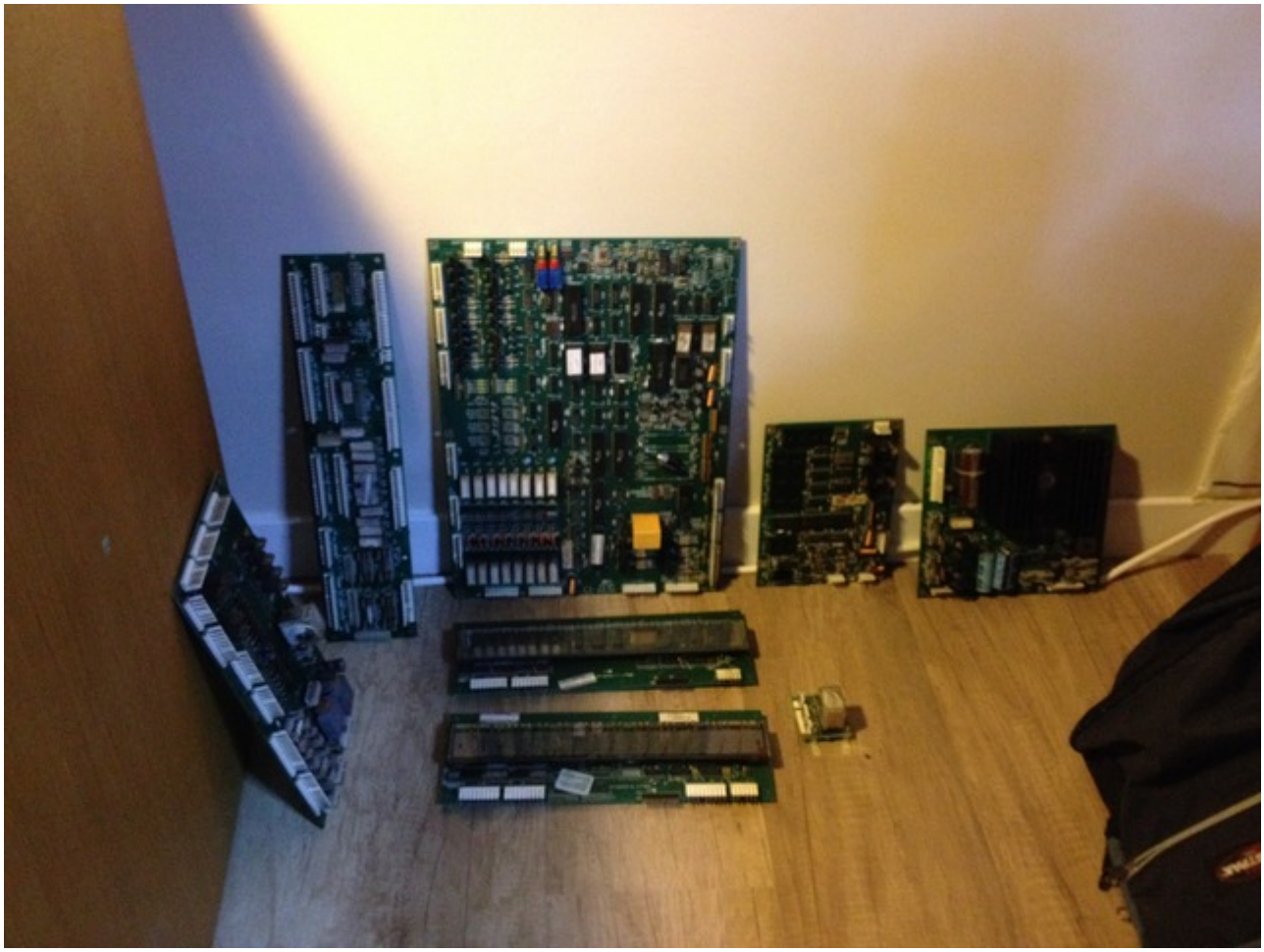

Bu çalışma bütün öğleden sonramı aldı. Aslında basit gibi duruyor ama tek tek kataloglayıp etiketlemek zaman alıyor

Neyse, nihayetinde backbox boşaldı. Sadece tepedeki hoparlör paneline girişmedim ama içerden bakınca da zaten 2 adet hoparlör dışında bir şey kalmadığını gördüm. Onları da sonra sökerim dedim...

Ve günün son çalışması, sökülen tüm devre kartlarının temizliği. Onları da paketleyip kaldıracağım birazdan...

> Bilgilendirme amacıyla kullanılan Kutucuk

tag1, tag2, tag3

Yazar Hakkında

Eşref Kayın 2019/02/25 15:18

From:
http://commodore.gen.tr/doc/ - **wiki**

Permanent link:
http://commodore.gen.tr/doc/doku.php/restorasyon:elvira_and_the_party_monsters?rev=1551630500

Last update: **2019/03/03 11:28**